

SPIS TREŚCI

7 • I

- 15 • Inez
- 33 • Israel
- 49 • Irena
- 57 • Ari
- 72 • Dawid

81 • II

- 87 • Szalom
- 103 • Beni
- 117 • Michael
- 127 • Etgar (I)
- 138 • Etgar (II)

153 • III

- 156 • Ahmed
- 164 • Said
- 177 • Fajed i Fatma
- 194 • Fatima

209 • IV

- 220 • Alex
- 232 • Yossi
- 245 • Gusz Katif
- 254 • Macher

271 • V

Wyobrażam go sobie, jak pięćdziesiąt lat temu idzie zaulkami Mea Szarim do synagogi przy ulicy Batei Varsza.

Ma krótko przyciętą blond czuprynę i rozbiegane oczy. Nosi czarne spodnie do kolan i czarne pończochy. Na głowie kipa i czarny, staromodny kapelusz, spod czarnej kapoty wystają białe frędzelki talesu.

Israel idzie. Co tam idzie! Unosi się kilka centymetrów nad nierównymi chodnikami Mea Szarim, lewituje przepelniony niezwykłym spełnieniem. Jeśli dziś wspomina tamten stan ducha, określi go jako podobny do permanentnego upalenia haszyszem; to było szczęście nad szczęściami.

Jest wybrany, podobnie jak wybranym jest bogobojny lud Izraela. Bycie wybranym daje siłę i zadowolenie.

Spotyka na swojej drodze mężczyzn z gołą głową lub kobiety w spódnicach do połowy łydki. Nie zauważa tych dziwnych, niemoralnie ubranych ludzi, lekceważących surowe normy skromności.

Dla niego są przezroczyści jak tafla świeżo umytego szkła. Ale też nieciekawi i chyba nieważni. To – jak do dziś mówią religijni ortodoksi w Mea Szarim – niemowlęta skradzione przez gojów.

fragment reportażu Israel

Paweł Smoleński ma oko reportera, umysł naukowca i serce poety. Ta specyficzna anatomia rodzi wyjątkowe teksty, które wykraczają daleko poza dziennikarstwo.

Etgar Keret

Smoleński nie pisze o zmyślonym Izraelu z pierwszych stron gazet, w którym tylko terrorizm i okupacja. Nie pisze też o wyobrażonym Izraelu politycznych ideologów, wcieleniu prawicowej czy lewicowej utopii. Pisze o Izraelu ze straganu z falafelem. Z nocnej rozmowy. Z przystanku autobusu. Bo przecież tylko taki Izrael istnieje.

Konstanty Gebert

W 1983 roku Amos Oz napisał *Na ziemi Izraela* – świetny zbiór reportaży o ówczesnym Izraelu. Książka Pawła Smoleńskiego w zadziwiający sposób przypomina dzieło Oza. Dwadzieścia trzy reportaże, eseje i rozmowy Smoleńskiego, jakże bystrego obserwatora, to kwintesencja współczesnego Izraela. Intifada, konflikt między religijnym a świeckim, przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Izraela, syndrom świętych miejsc... Jerozolima, Tel Awiw, Aszdod, Gaza, Ramallah, kibuce... są areną akcji tej pięknej i mądrej książki.

Michał Sobelman